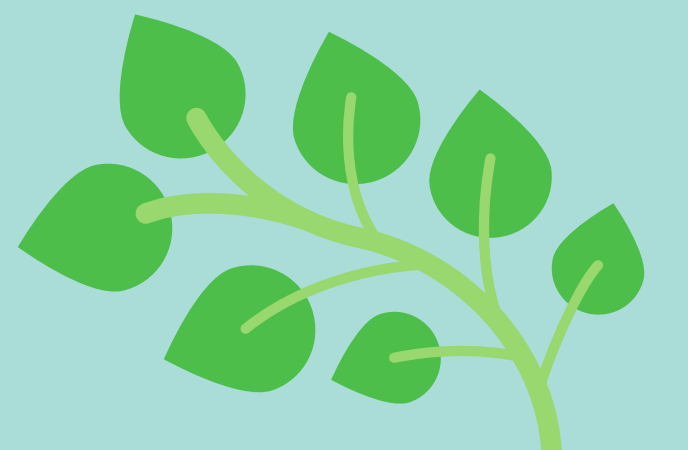

BEDEN VE SAHİP OLMA ÜZERİNE

Toplum, toplumsal kurallar, canlıların yaşam hakkı ve bununla birlikte canlıların bedeni üstünden yürütülen üretim, tüketim, hakların yok edildiği aslında etik, bireysel ve toplumsal ahlak kurallarına uymayan medya, iletişim ve diğer kaynaklar üzerinden tanıtma ve yaygınlaştırma hedefi.

Toplum nedir ve neden insanlar bir gruba bağlı yaşamak ister. Genel tanımıyla toplum birden fazla bireyin, bir arada yaşadığı canlılar topluluğu olarak nitelendirilir. İnsan var olduğu tarihten bu yana, ortak değerler üzerinde yaşar bu ortak değerler bireylerin birbirini beslediği anladığı manevi duyguların beslendiği bir sığınak olmuştur. Kuralların oluşmasındaki ortak yanlar ise canlıların birbirine zarar vermediği bir değerler bütünü içinde yaşamaktır. Yalan söylemek, aldatmak, hırsızlık, öldürmek, adaletsizlik, eşitsizlik gibi kavramların kötü olarak nitelendirildiği bir kurallar bütünü oluşmuştur. Ahlak, vicdanla doğru orantılıdır, doğru veya yanlış eylemlerde bulunmayı etkiler, etik ise evrensel kurallar bütünü olarak tanımlanır, kişinin oluşturacağı inşa edeceği alanı tanımlar. Bu doğrultuda ahlak eylemlerin pratiğidir, etik ise eylemlerin teorik açıdan tartışabildiğini ortaya koyar. Etik ahlakın teorik kısmını oluşturur bu noktada. Ama bir ayrım var ki etik insanları ahlaklı yapmaz bir insan kendi vicdani yönüne göre iyi ve kötü olabilir buna bağlı olarak eylemlerde bulunabilir. Kapsayıcı bir şekilde etik doğru eylem nedir sorusunu sorar ve tartışır. Buradan yola çıkarak ahlak ve etik kavramlarına göre her canlının yaşam hakkı vardır ve kendi bedeni kendisine aittir. Peki, buna bağlı olarak insanların daha sağlıklı ve uygun olanı kullanması için hayvanlar üstünde yapılan deneyler bu kavramlar içinde ne kadar doğru. Buradan yola çıkarak bir canlının bir başka canlı üzerinde üstünlük durumu var mıdır sorusunu yöneltiyoruz. İnsan bedeninden yola çıkarsak, kendimize ait olan bedenin metalaştırılması yönü bireysel ve toplumsal değer yargılarına uygunluğu ayrımını çıkartıyor karşımıza.

Tarihten günümüze gelirsek " kölelik" kavramından başlayabiliriz köle; hiçbir hakka sahip olmayan kendi bedeninin ve benlik duygusunun bile kendine ait olmadığı şeklinde tanımlayabiliriz. Şimdiki zamandan baktığımızda tarihin kara lekesi olarak nitelendiriliyor. Ortaçağın ekonomik ve sosyal açıdan ayrılmaz parçası olan kölelik aslında insan bedeni üzerinde kalan en büyük yara. Dönemlerin gelişmişlik düzeyine göre de bu sahip olma ve beden üzerine olan yaklaşımlar değişmiştir. Özüne bakarsak " sahip olma" isteği yatıyor. Medeniyetlere göre sahip olunan eşyalar, canlılar sürekli bir değişim göstermiştir. İnsanların fiziksel ve kültürel olarak birbirinden ayrılma durumu ile birlikte ihtiyaçlar ve sahip olma kavramı sürekli değişmiştir. Döneme göre bir toprak parçasına, köleye veya üretim aracına sahip olmak insan toplumlarının dönemlerini sınıflandırmıştır. İnsanların arasında sınıf farkının oluşumundan buna bağlı olarak davranış normlarının bile bu sınıflandırmaya göre yapılması evrensel bir kural haline dönüşümü yönünden yolunu belirler.

Günümüzdeki belirgin örneği kadın cinayetleri. İstatistiklere bakıldığında, en dikkat çeken nokta boşanma sonrası öldürülen kadınların oranıdır. Görünmeyen nedeni ise yine “sahip olma” kavramından geliyor. İnsan bedeninin bir eşya obje olarak görülüp sahip olma güdüsünün ortaya çıkmasıyla birlikte o beden üzerinde hak sahibi olma, söz söyleme ve ifade etme durumunun elinden alınması sonucuyla karşılaşırız. Peki, bu birbirine bağlı düğümler bizi nereye hangi noktaya taşıyor.

Herhangi bir objeye sahip olduğumuzda bu sahip olduğumuz objeye istediğimizi yapma hakkı veriyor. Örnek olarak bir araba aldığımızda onu istediğimiz renge boyayabiliriz veya beğenmeyip satabiliriz de aynı durumun canlı olan bir varlığa yapılması davranış biçimine gelirsek eğer bir evcil hayvanı sahiplendiğimizde onu terk etme davranış biçimi neden bizi rahatsız eder? Bu bizim canlı olana bağlılık ve buna bağlı olarak vicdan ve ahlak değerlerimizle ilgilidir. Bu bağlamda hukuk ve adalet kısmına gelirsek ve evlilik kurumunu incelersek; iki insanın ortak paydada bulunduğu bu kurumda eşit haklara sahip şekilde birlikte yaşamlarını sürdürmeleri durumu ile birlikte bu değerlerin uyuşmaması veya anlaşamama durumunda ayrılmaları hukuk dilinde boşanmanın gerçekleşmesi sonucu iki bireyden birinin söz hakkı, karar verme yetkisinin diğerinden daha fazla olmasını etkileyen nedenler nelerdir? Birden fazla olan nedenler bütününe gelirsek eğer en temelde cinsiyet eşitsizliğinin olma durumu vardır. Ekonomik ve fiziksel güç, psikolojik şiddet, bireysel ve toplumsal baskıdan etkilenen eşitlik kavramı doğrudan teorik fikirlerimizi ve teorinin eylemsel yönünü ve yöntemini belirliyor. Sonuçlar neler oluyor; fiziksel ve psikolojik şiddet, cinayet.

Bilgiden önce insanların vicdan, merhamet, şefkat, sevgi kavramlarını anlaması bu anlam doğrultusunda bu kavramları teorik olarak önce düşünce yapısına dönüştürmesi bu yapının eylemlerin yöntem şeklini belirlemesi denklemi daha anlayışlı ve empati sahibi bireylerin yetişmesine katkı sağlar. Bu bağlamda gerçek hayatın içinde olarak eylemlerde bulunan bireyler kendi istekleri dışında karşı tarafın isteklerine, kararlarına saygı duyma, anlama noktasına varırlar. İnsanlığın ortak paydasında yer alan eşitlik özgürlük, yaşam hakkı kavramlarının etik ve ahlaksal boyutta ele alınması, tartışılması da buna katkı sağlar. Çoğu toplum tarafından savunulan eşitlik kavramını evrensel etik kuralına dönüşmesi ve yaygınlaşması bu anlayış sistemini değiştirmeye yardımcı olur.

